

BESZÁMOLÓ BALIZS DÁNIEL DOKTORI ÉRTEKEZÉSÉNEK VÉDÉSÉRŐL

VASÁRUS GÁBOR LÁSZLÓ

Balizs Dániel a Szegedi Tudományegyetemen szerzett geográfus szakos diplomát 2010-ben, a terület- és településfejlesztő valamint idegenforgalom szakirányokat elvégezve. Doktori tanulmányait az SZTE Földtudományok Doktori Iskolájában folytatta Dr. Bajmócy Péter egyetemi docens témavezetésével. *Etnikai térstruktúra, asszimiláció és identitás a történelmi Vas megyében*, című értekezésének nyilvános vitája 2016. március 10.-én zajlott Szegeden az SZTE TTIK Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszékén.

A bizottság elnöke Dr. Rakonczai János, DSc, egyetemi tanár (SZTE), tagja Dr. Pál Viktor, adjunktus (SZTE) volt, a titkári feladatokat Dr. Gulyás Ágnes, adjunktus (SZTE) látta el. Az értekezés opponensei Dr. Csapó Tamás, CSc, egyetemi magántanár (NYME) és Dr. Keményfi Róbert, DSc, egyetemi tanár (DE).

A választott téma aktualitása egyértelmű, az öt nemzetiség által lakott történelmi Vas megye az etnikai térszerkezet, a szegregáció és az asszimiláció vizsgálatára ideális mintaterület, mivel a XX. század kezdetén még egy állam részét képező egység ma három országhoz tartozik. Napjaink kihívásainak fényében a dolgozat gyakorlatban hasznosítható új tudományos eredményekkel szolgál. Időszerű kérdéseinek köszönhetően sok érdeklődő jelent meg a védésen.

Balizs Dániel kutatásában három jól megfogalmazott fő célt tűzött ki. Az első az etnikai térszerkezetet jelenleg és a korábbiakban formáló folyamatok bemutatása volt, különös tekintettel a demográfiai és migrációs jellemzőkre. Második fő kérdésköre a területen élő kisebbségek asszimilációjának megjelenési formáinak értékelése volt, elemezve a csoportok önértelmezésének, valamint az egyes közösségek viszonyrendszerének jellemzőit többség-kisebbség és kisebbségen belüli relációban egyaránt. Végül a harmadik fő célkitűzése azon kérdés megválaszolása volt, hogy a nemzetiségi viszonyokat milyen irányban módosították a hatalmi viszonyok XX. századi átformálódásai, és ezek alapján milyen etnodemográfiai tendenciák rajzolódnak ki? A három különböző országba került térség jövőképe egységes képet mutat, vagy különböző irányba tart?

A jelölt sikeresen megvalósította valamennyi célkitűzését vizsgálata során sokrétű eszközök széles spektrumára támaszkodó módszertanával. Az első, az általános nemzetiségi, demográfiai, történelmi és felekezeti változásokat bemutató, statisztikai adatokat, illetve földrajzi és történelmi vonatkozású munkákat feldolgozó elemző módszertan volt. Az etnikai térstruktúra komplexitását a szerző a biológiából átvett diverzitási index alkalmazásával tárta fel. Ezzel kimutathatóvá vált a vizsgált térség etnikai homogenizálódása, mivel megadja,

hogy egy adott területi egység lakosai közül két, tetszőlegesen találkozó személy mekkora eséllyel eltérő nemzetiségű. A szerző a kettős identitású népesség számának, arányának kvantitatív meghatározásához statisztikai módszereket használt. Végül az asszimiláció geográfiai aspektusainak feltárásához empirikus módszereket vett igénybe a doktorjelölt, az interjúk készítése mellett a temetőfelmérés segítségével tanulmányozta az asszimiláció alakulását.

Az opponensek méltatták a jelölt szakirodalmi tájékozottságát, mert dolgozatában miután szakértően áttekintette az etnikai földrajz fogalmait kitér az asszimiláció folyamatának filozófiai hátterére, ezáltal a dolgozathoz szükséges ismereteken is túlmutat a szerző felkészültsége. A bölcsészettudományi elméleti alapokat és módszertanokat szakértő módon alkalmazta a geográfiai kutatásban, ezáltal a határtudományokban is érdeklődésre tarthat számot. Az opponensi véleményekben a dolgozat legfontosabb értékeiként a következőket jelölték meg:

- A történelmi Vas megye területének multipoláris nemzetiségi struktúrájának feltárása, a jelen állapot etnodemográfiai előzményeinek értékelése 1500-tól máig, valamint a folyamat jövőképeinek felvázolása. A jelölt feltárja a három ország területén jellemző homogenizációt és az 1989 után a Közép- és Kelet-európai kisebbségek körében tapasztalható „etnikai ébredés”, mely az után az etnicitás jelentőségének szimbolikus erősödéseként írható le.
- A kettős identitás szerepének meghatározása és bemutatása a mintaterületen, amely nem csak az asszimilációs folyamatokban, hanem a helyi identitások önmeghatározásában is nagy jelentőségű. A dolgozat legértékesebb része, az opponensi vélemények alapján az asszimilációs hajlamot és a rejtett asszimilációt bemutató fejezet.
- A szerző empirikus módon vizsgálja a szegregáció alakulását Felsőőr példáján bemutatja a magyar kisebbség szegregációját és térbeliségének alakulását, felvázolja a cigánytelep fejlődését, ennek megjelenését a településföldrajzi viszonyokban. Értékeli nem csak a nemzetiségek viszonyait, de az egyes nemzetiségeken belüli sűrűlódásokat és az asszimilációra ható változásokat.

A doktorjelölt önálló munkája során elért új tudományos és módszertani eredmények elismerése mellett a vita során kritikaként fogalmazódott meg, hogy a német kisebbség identitásának kérdéseit és a kevert azonosságtudatú népesség jellemzőit kevésbé fejtette ki. A színvonalas vita után Balizs Dániel szakmai tevékenysége, publikációi, vizsgái, kiváló értekezése és védeése alapján 100%-os teljesítménnyel (*summa cum laude*) szerezte meg a PhD. fokozatot. Ezúton is gratulálunk sikeres szerepléséhez és további eredményes, a hazai geográfus szakmát gazdagító pályafutást kívánunk!